

VIẾT

VIẾT BÀI VĂN KỂ LẠI MỘT TRẢI NGHIỆM CỦA EM

1. Phân tích yêu cầu cần đạt

– HS biết viết bài văn bảo đảm các bước: chuẩn bị trước khi viết (xác định đề tài, mục đích, thu thập tư liệu); tìm ý và lập dàn ý; viết bài; chỉnh sửa bài viết, rút kinh nghiệm. SHS yêu cầu dạy học viết theo tiến trình. Viết là một quá trình “thám hiểm” và khám phá bằng ngôn ngữ của người học, là hành trình tìm kiếm các ý tưởng, cách diễn đạt ý tưởng và gạn lọc để đi đến sản phẩm cuối cùng.

– HS viết được bài văn kể lại một trải nghiệm của bản thân; dùng người kể chuyện ngôi thứ nhất chia sẻ trải nghiệm và thể hiện cảm xúc trước sự việc được kể. Bài học không áp đặt đề bài cụ thể, tạo cơ hội cho HS được viết dựa trên tiến trình với những trải nghiệm cá nhân.

2. Những lưu ý về yêu cầu đối với bài văn

Yêu cầu đối với bài văn kể lại một trải nghiệm:

- Được kể từ người kể chuyện ngôi thứ nhất.
- Giới thiệu được trải nghiệm đáng nhớ.
- Tập trung vào sự việc đã xảy ra.
- Thể hiện được cảm xúc của người viết trước sự việc được kể.

Những yêu cầu trên được xây dựng dựa trên yêu cầu cần đạt đối với kĩ năng viết được quy định trong chương trình và yêu cầu theo đặc trưng của một bài văn tự sự dành cho HS lớp 6.

3. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

Hoạt động 1 Giới thiệu kiểu bài

GV có thể giới thiệu kiểu bài kể lại một trải nghiệm bằng nhiều cách. Chẳng hạn:

- GV kết nối với VB đọc hiểu bằng câu hỏi (ví dụ: Trong “Bài học đường đời đầu tiên”, *Dế Mèn đã kể lại trải nghiệm đáng nhớ nào?*), từ đó dẫn dắt vào bài học.
- GV có thể yêu cầu HS nhớ lại một câu chuyện đã từng xảy ra, có ý nghĩa với các em. GV mời một vài HS chia sẻ về một câu chuyện khiến em vui mừng, thú vị hay sợ hãi. Khuyến khích HS chia sẻ một vài chi tiết cụ thể.

Hoạt động 2 Tìm hiểu các yêu cầu đối với bài văn kể lại một trải nghiệm

GV cùng HS nêu các yêu cầu của một bài văn tự sự (kể lại một trải nghiệm theo ngôi thứ nhất). GV có thể sử dụng câu hỏi (ví dụ: *Theo các em, một bài văn kể lại trải nghiệm theo ngôi thứ nhất cần đáp ứng những yêu cầu gì?*), từ đó, đưa ra yêu cầu đối với bài văn.

Hoạt động 3 Đọc và phân tích bài viết tham khảo

- GV giới thiệu: Bài viết tham khảo kể về kỉ niệm với một người bạn nhỏ (mèo Mun).
- GV hướng dẫn HS thảo luận các yêu cầu được thể hiện trong bài viết tham khảo, chỉ ra những từ ngữ quan trọng trong bài viết tham khảo có liên quan đến các yêu cầu của bài văn viết về một trải nghiệm. GV có thể sử dụng các câu hỏi/ nhiệm vụ sau:
 - + Vì sao em biết câu chuyện này được kể theo ngôi thứ nhất? (Người kể chuyện xưng “tôi”: *tôi vẫn thấy mọi điều hiện lên thật rõ rệt...*)
 - + Phần nào của bài viết đã giới thiệu câu chuyện? (Đoạn đầu đã giới thiệu *trải nghiệm* cùng người bạn nhỏ ấy là câu chuyện đáng nhớ với cả ba mẹ con tôi.)
 - + Bài viết tập trung vào sự việc nào?

GV có thể hướng dẫn HS sử dụng sơ đồ sự việc để tóm tắt lại câu chuyện:

- + Những từ ngữ nào thể hiện cảm xúc của người viết trước sự việc được kể? (*buồn, khóc, chẳng ai quên được Mun,...*)

Hoạt động 4 Thực hành viết theo các bước

- GV hướng dẫn HS xác định mục đích viết và người đọc trước khi viết bài. Thực tế là mục đích viết đã được xác định rõ (kể lại một trải nghiệm), người đọc tiềm năng cũng có thể dự kiến được (thầy cô, các bạn trong lớp, người thân, những người quan tâm đến trải nghiệm được kể). Việc đặt ra yêu cầu xác định mục đích viết và người đọc ở đây chủ yếu nhằm nhắc nhở HS thường xuyên có ý thức bám sát mục đích viết đặt ra từ đầu và đối tượng người đọc mà bài viết hướng đến.

- GV hướng dẫn HS lựa chọn đề tài để viết bằng kĩ thuật công nao (nói). Nếu HS chưa biết kể chuyện gì, GV có thể gợi ý cho HS một vài ý tưởng như SHS.

- GV hướng dẫn HS tìm ý cho bài viết. Đây là giai đoạn quan trọng của quá trình viết. Vì thế, GV cần tạo điều kiện để HS huy động ý tưởng cho bài viết và hướng dẫn HS tìm ý tưởng cho bài viết bằng các kĩ thuật, chiến lược khác nhau. Chẳng hạn, GV có thể hướng dẫn HS

hình dung tưởng tượng (HS làm việc cá nhân) thực hiện hoạt động trải nghiệm trước khi viết (có thể tổ chức cho HS chuẩn bị ở nhà) hoặc dùng kĩ thuật 5W1H để HS viết nháp (viết tự do) theo trí nhớ về câu chuyện muốn kể. GV có thể xây dựng phiếu học tập như sau:

PHIẾU TÌM Ý

Họ và tên: Lớp:

Nhiệm vụ: Tìm ý cho bài văn *Kể lại một trải nghiệm của bản thân.*

Gợi ý: Để nhớ lại các chi tiết, hãy viết tự do theo trí nhớ của em bằng cách trả lời vào cột bên phải các câu hỏi ở cột trái.

Đó là câu chuyện gì? Xảy ra khi nào? Ở đâu?
Những ai có liên quan đến câu chuyện? Họ đã nói và làm gì?
Điều gì đã xảy ra, theo thứ tự thế nào?
Vì sao câu chuyện lại xảy ra như vậy?
Cảm xúc của em như thế nào khi câu chuyện diễn ra và khi kể lại câu chuyện?

GV có thể yêu cầu HS làm việc cá nhân để hoàn thành phiếu và trao đổi cặp đôi để góp ý cho nhau.

- GV hướng dẫn HS lập dàn ý cho bài viết theo gợi ý như trong SHS.
- HS viết bài tại lớp.

TRẢ BÀI

Hoạt động 1 GV trả bài cho HS và hướng dẫn các em chỉnh sửa bài viết theo các yêu cầu đối với bài văn chia sẻ một trải nghiệm và bảng hướng dẫn chỉnh sửa bài viết trong SHS.

Hoạt động 2 HS làm việc theo nhóm, đọc bài văn và góp ý cho nhau. GV chọn một số bài để nhận xét, đánh giá và rút kinh nghiệm chung cho cả lớp. Lưu ý không nên nêu cụ thể tên HS để khen/ chê trước lớp.